

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an
„Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an
și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.

Apare JOIA

Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Cuvinte alese.

De prin foi, — de Anul Nou.

Pe lângă articolul scris de Anul Nou de dl profesor Găvănescul de la Iași, din care am dat o parte aleasă, prea frumoasă și simțită, — am citit alt articol la fel de cuminte și drept povăzitor pentru poporul românesc, scris de d. General i. r. l. Manolescu, Președintele româneștelor mișcări ce se face în vechiul regat pentru luminarea poporului dela sate prin „Casele Naționale”, — un fel de „Asociație” a noastră. Dl General Manolescu, care a luat parte la marile lupte din Moldova, la Mărăștii și Mărășești, fiind însuși ridicat din părinți țărani, a învățat a lubi pe țaran și mai mult în timpul războiului, și de aceea, în dorința de a-l face cât mai mult bine, a ieșit din armată, ca să lucreze cât mai liber și mai bine pentru popor prin așezămintele „Caselor Naționale”, pornite de d-sa.

Cum toată inima d-sale e pentru popor, pentru neam și țară, — ne o arată așa de frumos articolul ce a scris de Anul Nou în „Universul”, sub numirea: „La seama Anului 1927”. Frații noștri țărani citind acest articol, să înlocuiască doar chemarea dlui General, cetindu-o așa: „La sama Române în 1927”, și atunci vor înțelege foarte bine gândul luminat, sfatul părintesc și gândirea curată a scriitorului. Iată ce merinde de viață ne dă tuturor d. General Manolescu pentru 1927:

La seama anului 1927!

Da! copilule frumos, venit astăzi între noi, la seama! Sărbătorirea venirii tale, ține o zi. Apoi trei sute șazeci și patru de zile te vei abate, vei lupta și te vei strădui ca să ne lași mai tari, mai buni, mai chibzuți, mai muncitori.

Nu ne plângem de zece ani veniți pe la noi dela război încoace, nici de cei șazeci și unu de ani veniți dela Vodă Carol până la războiul de întregire, și nici de cei patruzeci și cinci de ani veniți dela Tudor Vladimirescu până la Vodă Carol.

Fiecare dintre anii acestui veac ne-a ajutat să facem un pas înainte. Dar, tocmai această știință a pașilor făcuți înainte, ne îndeamnă să-ți spunem ție (anule 1927, înțelege: ție frate Române!) odată cu urarea de bun venit, și cuvintele: **La seama!**

Na suntem dintre acei, cari plângem pe mormintele vieții simple de ieri, îngrozindu-ne de cea de astăzi. Din potrivă, credem că mergem din ce în ce mai bine.

Dar, vezi, iubite an nou, atunci era destul să crezi și să te

mântuești; pe când astăzi trebuie să crezi, să muncеști, și apoi să te mântuești!

Atunci era de ajuns curajul, (pe care l'ai dovedit în războaie), astăzi se cere prudența (chibzuială adâncă, băgare de seamă!); atunci era de ajuns norocul (pe care l'am avut uneori mai mult decât mintea), astăzi se cere și dibacie.

Dela origina (pogorirea) noastră daco-romană până la Tudor, ne-a fost de ajuns biserică și curajul ostășesc, ca să ne strecurăm prin vitregia vremurilor, dar dela Tudor până astăzi, de nu ne venea și școala în ajutor, ne prăpădeam, iubite an nou!

Din vremurile cele mai depărtate până astăzi, ne-a fost de ajuns încrederea celor mulți în știința cătorva, pe când de astăzi înainte ne trebuie știința tuturor pentru încrederea în câștiga!

Până la întregire știam noi singuri ce vrem, dar de aci înainte trebuie să știe lumea întreagă cine suntem și ce putem!

La seama anului 1927, de răspunderea ce ai pentru călăuzirea noastră către acest al doilea prag al așezării noastre între neamuri!

Din înțelepciunea anilor trecuți poți să tragi învățături, cum să ne întărești biserică, să ne pregătești armata și să ne dezvolti școala, — dar ție îți cad în sarcină și rosturile noi, asupra cărora trebuie să fii cu ochii în patru.

Iată, de pildă, câteva din ele:

— Să îți ordinea (bună rânduiala) în stat și să fii aspru pentru cine n'o ține, dar să nu calci legea și să nu nesocotești libertatea.

— Să dai drepturi și femeii, nu ca să-și părăsească familia, ci să și-o poată spăra mai bine.

— Să socotești pe toți oamenii buni, pe toți cetățenii români și pe toate popoarele amice, până la dovada potrivnică. Dar când ai aceea dovadă potrivnică, să lovești puternic și îndată, spre binele țării, al moralei și al dreptății omenești.

— Să alegi pe om după fapte și apoi să vezi cum și ce vorbește.

— Pe muncitori să-i sfătuești ca să-și cinstescă răpaușii, iar pe leneși să-i scoți la muncă cu gârbașii.

— Armatei să-i dai mintea și simțirea de până acum, adică: în timp de pace să apere legea, ascultând de înțelepciunea cărmuitorilor, iar în timp de război să se

jertfească pentru țară, ascultând de vocea moșilor și strămoșilor ei.

— În sfârșit și mai presus de ori-ce: — fă să se știe de tot Românul că:

Prin însăși munca noastră vom putea îndeplini a doua mare țintă arătată mai sus.

General I. Manolescu.

Unele — altele.

Vom plăti scump, că Ungurii au „binevoit” a-și da voturile pentru candidații guvernului în alegeri..

Dl Ministru Goga a dat de Anul Nou răspuns la mai multe întrebări ce i s'au pus de unii gazetari unguri-șidani, cari sunt foarte îmbulzitori și îndrăzneți cu d-sa, știindu-l „omul lor”, sprijinitor pe arma ortăciei din alegeri. Acela l'au întrebat: Ce va fi cu slujbașii unguri rămași fără slujbă la schimbarea de stăpânire de aci? (Au rămas fără slujbă fiindcă nu au voit să pună jurământ de supunere și credință României!)

Și d. ministru Goga le-a răspuns, că pe acei slujbași îi va pensiona (le va da penzie) ori o des-păgubire peste tot!

Acele penzii a necredincioșilor și nesupușilor, cari vor face zeci de milioane pe an, — le vom plăti noi cei credincioși, — cari mai n'avem destule de plătit! — Unde duceți țara, domnilor din guvern?

Impotriva cămătăriei.

În Bulgaria băncile iau camele încă și mai zdravene ca la noi: iau 50 și 60 la sută! Impotriva acestei stoarceri a lumii nevoiașe, silite a lua cu împrumut, — guvernul a adus o lege nouă pe care sfatul țării a primit-o cu aproape toate glasurile. Chiar și partidele de opoziție (de împotrivire) au votat legea, — aflând că era vremea să fie adusă! Ea înfrânează mult cămătăria de azi.

La noi până când mai e lăsată slobodă și desfrântă?

Descoperire prețioasă!

— Impotriva ofitei —

Copiii cei din părinți atinși de complica boala a ofitei (boalei uscate) sau trăind printre ofitești, cel mai mulți pier încă în vârsta copilăriei, alții ca flăcăi sau fete tinere.

Doctorii învățați francezi au făcut fel de fel de încercări de a lupta împotriva acestei nenorociri. Acum se vestește, că au ajuns la gândul de a altoi pe copii împotriva ofitei, — așa cum se altoesc împotriva vărsatului și a altor boale primejdioase. Și au găsit leacul de altoire.

După multe încercări ce au făcut, au dovedit, că dintre copii născuți din părinți ofitești sau trăind printre ofitești, mor 25—30 la sută (a treia parte), — iar dintre cei altoiți cu noul leac, abia mai moare 1 la sută sau și mai puțin, 1 la 200. Ceea ce e foarte mare câștig.

Leacul se pregătește și la București și poate altoi cu el fiecare Doctor.

Semne rele..

Gazetele din Bănat arată, că în cele mai multe comune de pe acolo, număratoarea ce o fac preoții la Anul nou, arată o scădere îngrijitoare a neamului nostru, prin numărul mic al nașterilor față de cazurile de moarte.

De pildă Lipova, orașel cu vre-o 3500 Români (dintre 8000 de locuitori)!

In 1924:

S'au născut: 44 au murit 99.

In 1925

Născuți 40, morți 78.

In 1926:

Născuți 38, morți 84.

Adecă moartea și face secerișul ei firesc 80—90 pe an, dar nașterile cari se umplă golurile lăsate de moarte: sunt tot mai puține.. Nici pe jumătate!

Asta la noi. Dar nu și la celelalte neamuri!

Români — opriți-vă de pe calea păcatului.

Tânguiri zadarnice.

Ziarul „Biruința” din Cluj, foale de a guvernului, după ce a privit și răsfoit gazetele de Crăciun, și cele românești și cele ungarești, — a scris un articolăș tare plângător, și pe dreptul plângător, asupra stării în care se găsește zătară la noi.. Se știe că de Crăciun, toate gazetele dau cetitorilor lor numărul cel mai bogat, mai mare, pe care li-l îngăduie puterile ca să-l dea, — căci atunci, în dircul lernii și fiind 3 zile de sărbătoare una după alta, oamenii au și răgaz și poartă mai multă de citit.

Foile românești s'au avântat și ele să dea în loc de 4 fețe (pagini), câte 8, chiar 10—12, dar mai de-

parte ho! Doar între folle populare de a fost câte una de a dat 16 pagini, — și singură „Libertatea” a dat 20 pagini.

Folle ungurești însă, din Cluj, Arad, Timișoara, Oradea, au dat, — ca și în anii trecuți, — numărul de două și de 3 ori mai mari cu cele românești! Unele au dat numere de 32 pagini, de 40 și de 50 pagini, — lucru care, pentru noi care am văzut folle ungurești și germane de înainte de război, cari la Crăciun erau de 160, 200 și 240 de pagini, nu e nimic grozav, e cel mult o încercare slăbuță de a aduce aminte de acele vremuri „bune” pentru Unguri (când îngrășați de pe noi, se unflau așa în penel).

Pe ziarul „Biruința” îl îndolosează lucrul și plânge — sărăcia și starea de copilărie a gazetăriei românești din Ardeal, față de gazetele neamurilor streine, minoritare.

Și crede că această stare oglindește nu numai sărăcia gazetelor noastre ca atare, ci și sărăcia noastră ca neam, peste tot! Ea se plânge de aceste lucruri în chipul următor:

„Am spus adesea că noi (Românii) suntem numai prin număr și prin drept stăpâni în Ardeal... Tot ce e bunăstare, belșug și putere economică, este a altora! Asămănarea între numerele de Crăciun ale gazetelor românești și ungurești (de ce nu le spun pe adevăratul nume: jidovești, căci numai ungurești nu sunt!), — face prea vădit acest adevăr!”

— Aici gazeta guvernului are toată dreptatea. Dar ce să i facem, dacă cel din scaunele puterii nu aud, sau de aud, nu ascultă nici plângerile unor oameni alipiți lor, cum sunt cei din redacția „Biruinței”, decum să audă și asculte câte le spunem noi, cei neamestecați în „partidă”.

Iaca o dovadă nouă nouă: Ministrul de Finanțe a tipărit mai săptămâna trecută prin foaie „Publicațiunea” ce privește înaintarea Declarațiilor de venit pentru croirea dărilor pe anul în curs. E un lucru ce privește așa de aproape pe toți cetățenii, pe cel din Bălata (sat așa de mic aproape de Deva, încât nici nu-l află în dicționarele comunelor) ca și pe cel din marele București și micul negustor din Bălata trebuie să și facă Declarația de venit și avere, ca și ori-care arhillionar din București.

Ce era mai firesc, decât ca, Ministerul Finanțelor să dea acea Publicațiune (și multe altele) și foliilor din Ardeal, — ca să afie din ea și cetitorii de aici ce le poruncește Ministerul Las că, cu o cale, avea prilej a le da și un amărât de „ajutor” (dacă plata unei slujbe făcute cu cheltulală încă e „ajutor”!) acestor gazete.

Arătați ne în câte fol din Ardeal s'a făcut publicațiunea? În 3—4 Domnii din București știu numai drumul la așa gazetelor de acolo, — fără a uita cumva pe Adevărul, Dimineața, și celelalte surate ale lor...

Ce poate nădăjdul gazetăria din Ardeal dela niște Miniatri (cel de azi, ca și cel de ieri) cari n'au nici cel mai mic simț de datorie morală și materială națională, față de gazetăria română dela noi.

Iaca pilda noastră: „Libertatea” n'o fi cea din urmă printre folle din Ardeal. Văzuți în ea publicat mcar un anunț dat de cutare Ministeriu român, într'un an, în doi ani, în trei ani? Doamne

fereste. Tot așa cum nu ne dădeau ungarul, pentru că eram în ochii lor „răi patrioți”, așa nu ne dau nici guvernele dela București! Căutați câte publicații de-ale statului se dau folilor maghiare, cele care ar soarbe acest stat într'o lingură de apă, — și vă veți mira de ce veți vedea! Tipografia noastră nu primește lucrări dela statul român nici de un leu pe an, — dar întrebați pe Sonnenfeld din Oradea, și vedeți de câte zeci de milioane tipărește el pe an statul român?!

Acestea nu trebuiesc numai scrise în „Biruința” că domnii „mari” pe cari îl privesc, — nu le cetesc nici din „Biruința”, — ci, cel dela Biruința să meargă să le spună cu gura, cu glas înalt, patronilor lor, că — *slabă treabă românească știu ei să facă în acest Ardeal, care ar avea nevoie de așa mare ajutor, dacă e ca să-l vedem cu o zi mai curând adevărat românesc!*

Pentru Căminul „Cultural Creștin”

(Casa Studenților).

Cu „Turca” pentru Cămin.

Înimosul nostru frate Ioan Stelic, caldă de brutar în Prundul Bărgăului (j. Năsăud) în loc de „Colindă” pentru Cămin și pentru tinerul Totu, a umblat cu „Turca” (sau Turca cum îl zic pe aiurea), o Turcă foarte frumoasă împodobită cu o Svastică vederoasă, și a adunat dela cei pe cari, însoțit de câțiva soți buni, i-a colindat. Lei 500, și anume 329 Lei în sume mai mici, iar sume mai măricele au dat Ilie Găvan, 65 Lei, Palu Leon 53 Lei, Grigore Băranu 53 Lei. Din aceasta sumă d. I. Stelic ne a trimis 400 Lei pentru Căminul Cultural dela Iași și 100 Lei pentru tinerul Totu. Fie pomenit cu laudă.

— În Silagiu (lângă Baziaș, Bănat) 7 tineri buni au umblat cu Colinda și au adunat 310 Lei, din cari dăruiesc 155 Lei pentru „Cămin” (155 pentru Totu). — Le mulțumim în numele celor dăruți!

— Corul bisericesc din Radna (j. Arad) dăruiește din sumele primite cu Colinda, din cari se sporește „Fondul T. G. vulescu”, Lei 300 pentru Căminul de-a Iași (și 100 pentru Totu). Fie pomenită cu laudă fapta nobilă a Coriștilor și a conducătorului.

— Din Pesac (j. Timiș Tor) din colecta cu Colinda, a celor 7 vrednici colindători în frunte cu Vas. Țintoi și Traian Selejan, 590 Lei. (Restul de 900 la N. Totu, vezi și lista acolo).

— Din Pâncota (j. Arad) au trimis pentru „Cămin”: George Maier 25 Lei, Aurel Moș 25 Lei, Mărioara Saba 20 Lei, — de tot 70 Lei. — Vas Carcă din Hărtoape (j. Fălțiceni) 20 Lei.

— Din Abrud; d. Teofil Faur, comerciant, a trimis pentru Cămin 100 Lei.

— Din Satu-Mare am primit dela vrednicul negustor român, Ilie Muntean, fabricant de unt și brânză, suma de Lei 575, pe care dăa a adunat-o din Satu-Mare și din comuna vecină Negrești, dela următorii:

Din Satu-Mare: Raș Gheorghe 50 Lei; — Ungur Ioan; 40 Lei; — Câte 20 Lei: Ilie Muntean, Bretan Gheorghe, Simion Rodu, Valer Rusu, Boilean Vasilie, Creș Gheorghe, Șonta, Pereat Meletie Răduțu, Toma Ivanovici, Ioan Vescan, Iovu Matias, Dr. Bolchiș, Ion Vaea, Cortolan Neamțu; — Câte 10 Lei: Busnean Gheorghe, Silagiu Gheorghe, Metriș Gheorghe, Baci Prof-

sor, Vaș Bela, Gh. Todoriță, Victor Filip, Rosenbaum; — N. N. 5 Lei.

Din Negrești; Penighei Alexandru 40; — Câte 20 Lei: Pop Gheorghe, Bodie Gheorghe, Ilotea Todor, Sas Gheorghe.

De tot azi . . . Lei 1220.—

Din Nr. 51 (926) . . . 261.133.—

De tot la „Lib.” . Lei 263.253.—

SCRISORI

Din Zarand.

„Politica”, sau: ceea ce face dreapta, să știe și stânga!

Într'o comună oarecare se zidește o biserică. Lucrul merge nespus de greu în scumpetea de acum și în lipsa mare de bani. Preotul dă o cerere pentru ajutor dela județ și primește hotărârea că — nu se poate!

Dă Dumnezeu și într'o bună zi se strică mașina dlui Prefect al județului tocmai în comuna cu biserică. Până să i vină altă mașină, dl prefect vrând-nevrând e silit să se coboare la un pic de vorbă cu muritorii de rând, între cari și preotul satului, un vechiu cunoscut al său.

La plângerile preotului, că a trebuit să oprească lucrările la biserică din lipsa banilor, dl prefect se trezește din obiceiuita i toropeală și vede în adevăr, că nevoia oamenilor e mare... Ajuns acasă află, că din venitele „extraordinare” se pot da 40,000 Lei... Dar tocmai atunci nimerește „deputatul locului” la prefectul. Aci începe „politica”...

Ordinul de plată se face pe numele — deputatului. El se ridică banii, ca și cum el i ar fi „scos” dela prefect... Pe lângă deputat, va subscrie apoi, de formă, și preotul și protopopul. Deputatul se înfățișează cu ordicul în plină ședință de Comitet parochial, și foarte „modest” spune oamenilor:

„Iaca am izbutit să aduc dela județ pentru zidirea sfintei biserici 40,000 Lei”.

„Bravo, să trăiască dl deputat!”... Cu alte cuvinte: Ce face dreapta, stânga să știe minte! Dar „așa e în politică”, va zice dl prefect, căruia i e urfă politica...
Pretor.

Cel ce ne trimite scrisoarea de mai sus, vădit scârbit cum unii oameni se împodobesc cu pene streine și fac să le intre în buzunar laude pentru cari în aievea n'au nici o vrednicie, — crede că ne spune cel mai urf lucru de acest fel.

Dar noi am văzut altele, poate mai cu coarne.

Mal în vară fu anul, după o cumplită răvărsare de ape cari au făcut stricăciuni de sute de mil, ba de milioane, — guvernul a trimis ceva ajutoare, pe cât a putut, satelor lovite de pagube. Dădea oamenilor poate a zecea, a douăzeci-a parte din paguba ce suferiseră. O nimica toată.

Pentru împărțirea acestor ajutoare, da nu-mi teși prin satele de pe la Bălța spre Brad, o comisie strașnică de „domni”, care aduna lumea la primărie. Aci, în fața dlui primpretor, a Notarului, a primarului, a preotului, împărța banii un oarecare domn Cicela (director la banca „Liberală” din Deva), om de care lumea nu mai auzise, nu l mai văzuse... Acesta, aruncând nenorocitorilor câțiva binași amăruți, veniți din visteria fărâi, nu dela banca lui și mai puțin din buzunarul lui, își făcea sieși și partidul liberal o reclamă, de fi era

rușine să cetești ce se scria în folle lor, despre cum poporul ridica în slavă pe „marele iubitor de popor”, omul „cu inimă largă” dl Cicela, dela banca „Deva”...

Se vede că nici cel azi la putere nu s'ar lăsa mai pe jos... Scoțorâsc și ei prin punga județului, și se duc între oameni ca să se a-rate pe sine ca „binaf-cători”...

Cum v'ar mai lua Christos cu biclul!

Pentru N. Totu,

Am mai primit:

Din Vatra Moldoviței (j. Câmpulung. Bacovina) suma de Lei 690, — trimisă nouă prin vrednicul meșterș țâmplar Ioan Ciubotarenca, primiți dela:

I. Cimboretencu, Fildei Hronca căpitan de Arcași, Ales. Negură, G. Gavrilescu, G. Nițolescu, toți câte 100 Lei; Leonte Ureche, și Const. Cămilă câte 50 lei.

— Dl Ilie Cleau administrator la spitalul de ortopedie din Cluj, 100 lei; — Șapte feciori din com. Silagiu (lângă Baziaș, în Bănat) umblând cu Colinda de Crăciun au adunat din acel sat 395 lei, din cari au dat 155 Lei pentru fratele, lor tiner N. Totu; — Corul bisericesc din Radna (j. Arad) a dăruit 100 lei; — d. Ilie Hotineanu din com. Mitocul Dragomirnei (Bucov.) 50 lei; — Tinerii din Prundul Bărgăului, din suma ce au adunat umblând cu țurca cea cu svastică, 100 lei; — Traian Postu, din Pecica (j. Arad) 30 lei; — Iosif Boldure din Remetea Timișană 25 lei; — Din Pâncota (jud. Arad): Aurel Moșu 25 l., G. Maier 25 l. Mărioara Saba 20 l., — Dim. Alelean din Nădlac, 15 Lei; — P. Velțanescu, Globucraiova (Bănat) 40 Lei; — Dim. Fiat, Clacova, 20 Lei.

— În frunțașă comună Pesac din jud. Timiș Torontal, o bravă ceată de 7 credincioși ai „Ligii Creștine”, anume: Vas. Țintoi, Traian Selejan, I. Dănilă, Ilie Faur, Lăzar Niculiță, I. Serdinaș și Mihai Miloș, au hotărât să ostenească și ei pentru cei cari pentru neam oboscsc și sufăr, pentru Totu din închisoare și pentru cei ce lucrează la zidirea frumosului „Cămin” dela Iași. S'au dus dar cu colinda pe la zeci de case frunțașe din sat și au adunat 1400 Lei, pe cari ni i-au trimis: 500 lei pentru Cămin, 900 Lei pentru N. Totu. Fie pomenită cu laudă osteneala lor. Istă numele dăruitorilor:

Dr. Selejan Gheorghe 300 Lit; Secretar Gubariu 120 Lei; — Câte 100 Lei: Cap Societu, Andrei Bogdan; — Ghiță Dobos 60 Lei; — Câte 50 Lei: Giula Selejan, Ioan Țintoi, Curman Bogdan, Vasile Țintoi; — Câte 46 Lei: Todor Selejan, Mihai Miloș, Mi-

hai țintol, Ioan Popa; — *Île Fânu* 30 Lei; — *Ioan Miloș 25 Lei*; — *Câte 20 Lei*: — *Ioan Crista, Petru Miloș, Ioan Dănilă, Pavel Ioan, Petru Avram, Petru Niculiță, Ioan Sărdiniant, Sanda Miloș, Ghiță Țintol, Vasa Brancu, Mihai Bogdan, Gheorghe Doctia, Ilie Micescu, Nică Mărian, Vasile Feblan; — Trăian Selăjan 15 Lei*; — *Tănasle Mirci 10 Lei*.

De tot azi . . . Lei 2.205.—
Din Nr. 2 (1927) . . . 11.063.—
Total Lei 13.268.—

— Din Petroșeni. —

A II-a Producțiune teatrală împreună cu dans a „Reuniunii Comercianților Meseriașilor și Industriașilor Români din Valea Jiului”.

În seara zilei de Bobotează (6 Ianuar 1927) sale Casinoului Municipalesc din Petroșeni, era plină de publicul românesc din Valea Jiului, dornic de a vedea o producție curată românească. Rar se văd la un loc atâtea costume naționale, ca la petrecerea numită.

Președintele Reuniunii, D. I. Ștefan Peneș, prin câteva cuvinte arată rostul Reuniunii în organismul statului românesc. Mulțumește d-lor Inginer Nicolae Teodorescu, Dir. gen. al Soc. „Petroșani” și direct. gen. tehnic, pentru darea săleii, — precum și numerosului public, care prin venirea sa a ridicat strălucirea acestei petreceri și înțelege să sprijinească mișcările românești.

Întâlnul punct din program a fost: „Poemul Unirei” de Z. Bărsan, bine executat de doamnele Mărioara Morariu (în rolul „România”) Elena Branga (Basarabia), Florica Hențiu („Bucovina”), Eugenia Vonica („Ardealul”) Mineiva Hențiu („Banatul”) și Silvia Bocănci („Macedonia”), d-lui Const. Enăchescu („Dorobanțul”) Pompiliu Florea și Ioan Irimle feciori din Ardeal.

A urmat declamarea „Cu toți unii” de Z. Bărsan executată de dl Ioan Mântoalu. Apoi două doine cântate de dl inv. Ioan Bora. „Balada Chirleșului”, cuplet predat de dl I. Bratu. A urmat „Călășorul” și „Hora” jucate de domnișoarele și domni din „Poemul Unirei”, având ca vătaf pe doamna Mărioara Morariu, și pe domni N. C. Teodorescu și Nic. Băgăliță; un alt cuplet: „Butelcoșu” a fost predat de dl T. Dedu — iar de încheiere o declamațiune: „Monș de Aur” de Mircea Rădolescu, de dl Ioan Mântoalu.

După producțiune a urmat joc vesel până dimineața. Sola casinoului era asemenea unei grădini de flori — atâtea erau costumele naționale; dar macii — bismalele roșii, stăpâneau toate colorile.

Cu această ocaziune au binevoit a suprasolvi numărul domni și instituțiilor, ca: Soc. „Petroșani” 1000 Lei, Ing. Iosif Iancu și Banca Națională Deva câte 500 Lei. — alții sume mai mici, ca 250, 200, 100 și sub o sută, — și total peste 10.000 Lei din suprasolviri.

Tuturor onor. donatori, precum și celor ce au luat parte la petrecerea noastră, le exprimăm pe această cale mulțumiri și îi rugăm să binevolescă a ne da și pe viitor prețiosul lor sprijin.

Comitetul aranjator.

NOUTĂȚI

Concentrări de primăvară. Ministerul de Război pregătește planurile pentru concentrarea de primăvară a soldaților și ofițerilor de rezervă (chemarea la deprindere de arme). Concentrările vor avea loc în lunile Aprilie și Mai.

Până la 1 Februarie:

Sunt a se înalta *Declarațiunile* de avere și venit, cari să slujească ca temelie de punere la dare a cetățenilor, în deosebi a celor ce au ceva negoț, meserie, fabrică, întreprindere.

— Tot până la 1 Februarie se pot face „contestății” (recursuri) de ori care cetățean împotriva *listei de eligibili*, dacă cutare n'a fost luat în listă deși avea drept la asta, sau cutare a fost luat pe nedrept. Ori care cetățean poate face aceste recursuri: nu numai pentru sine, ci pentru oricine.

Călătoria maritorilor și informatorilor cari sunt chemați de judecătorii civile sau militare, se face cu trenul fără nici o plată, pe clasa a 3-a, numai arătând citația ce au primit dela tribunalul sau judecătorii cutare. Acea citație însă trebuie să o arate în stația de unde pleacă, la caserla de bilete, ca să pună pe ea „viza” (că a văzut o, și sigilul stației). — Dacă maritorul e ofițer sau slujbaş care are carnet de identitate, poate merge și în clasa I sau II, dacă plătește deosebirea dintre prețul biletului cl. III (care ar fi gratis și se scade din cheltuielile călătoriei) și între clasa pe care vrea să călătorească.

Nenorocire zguduitoare s'a întâmplat în ajunul Anului nou în com. Sănicolaul Român în Bihor (lângă Cefa) în casa fruntașului gospodar Teodor Pop. Acesta, — poartea „Tribuna” din Oradea, — avea 2 feciori plini de viață și buni la învățătură. Cel mai mare, Teodor, de 18 ani, la Liceul „Gojdu” din Oradea, al doilea, Nicolae, mai tiner, la Liceul din Salonta. Veniseră pe sărbători acasă. Părinții plecaseră la oraș pentru ceva cum-părături. Nicolae, cel mai tiner, la pușca tatălui său din cai și se joca cu ea, crezându o goasă. Odată o îndreaptă spre fratele său mai mare, care cânta liniștit din vioară (laută) la fereastră, și i zice, întrecut, ca de joc:

— Ai grijă, Toadere, că te împușc!

Dar n'a sfârșit vorba și o de-tanătură zgudui casa și fratele mai mare, lovit de gloanțele din pușcă oblu 'n cap, se răsturnă la pământ și — murì pe loc.

Cel din curte alergară în casă. Nefericitul Nicolae, zdrobit de spaima faptelor sale, văzându și dragul său frate mort, omorât de el, voia să se împuște și pe sine, dar oamenii nu-l lăsară. Nebun de des-nădejde a voit să se arunce în fântână, dar a fost oprit... Se poate închipui durerea părinților la întoarcerea dela oraș...

Societatea română de vânătoare „Olimp”. În ziua de 7 Ian. 1927 a luat ființă Societatea de vânători „Olimp” în orașul Orăștie, organizându se sub președinția d-lui N. Fințescu magistrat, vice-președinte dl Ing. Nacu Srclima, secretar dl căptan Mircea V. Nestorescu, măestrul de vânătoare dl căpităn. Cicerone Domșa, casier dl Nișu Branga; iar membrii d-lui Dr. Augustin Deac, magistrat, Liviu Herlea polițai, Dr. Sever Orbonaș notar public, Cpt. Seewald Gustav, cpt. Șerbănescu, Ing. Silvic V. Marinescu și cenzorii: D-lui medic P. Laurențiu și cpt. I. Bertleff, — sub președinția de onoare a d-lor Col. N. Cornea, comandantul Regimentul 92 Infan. și Aurel Muntean avocat; iar Membrii de onoare d-lui Col. Arionovici L. și dl Col. I. Protopopescu. Societatea numără azi 25 membri.

Este de notat, că până la înființarea acestei Societăți vânătoare, ezistă în orașul Orăștie numai societatea săsească „Brooser Jagdvereln”.

Dela Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. — Aviz. — Se aduce la cunoștința tuturor elevilor particulari înscriși la acest liceu, că examenele încep luni, în 31 Ianuarie și dorează până inclusive 5 Februarie 1927.

Cu ocazia prezentării la examen fiecare elev va achita la caserla liceului următoarele taxe: Însciriere lei: 20, frecvență lei 80 pentru examinare lei 2290. Total 2390 lei.

Orăștie, la 12 Ian. 1927.

Directiunea.

Tinerii țărani români din Orăștie, au avut Duminică în 9 Ianuarie o reușită petrecere cu joc, al cărei venit l-au merit pentru „Fondul de zidire” al bisericii române ort. din loc. Din prilejul petrecerii lor au primit și următoarele suprasolviri: Ilie Ciurdărescu 100 Lei, P. Androne 100 L., Radu Spudercă 100 L., Dr. A. Viad 300 L., Primar Al. Herlea 50 L., A. Grădina 100 L., Pr. Păcurar 55 L., G. Popovici 40 L. și Iosif Miclea 20 Lei, de tot 895 Lei, sumă pe care societatea tinerilor a întregit-o din al ei la 1000 Lei, pe cari l-au dăruit bisericii pentru fondul de zidire. Fie pomenită cu laudă fapta lor bună.

77 copii morți la un Cinematograf. La un Cinematograf din Montreal a izbucnit foc. Lumea de jos văzându l, a început a se scurge în liniște spre numeroasele teșiri și a putut ieși în pace, — dar în galerii cari erau pline de copii și tineri, s'a iscat o spaimă nebună. Ei au început a sări unii pe alții, a se împinge, a se înghesui și a se împedeca astfel în ieșirea pașnică, — și după ce cinematograful a ars, de sub dărâmurile lui s'an scos 77 de copii între 7 și 15 ani, morți!

Pânea de toate zilele

e tot așa de lipsă pentru viață, ca și veritabilul

Spirit de menthol DIANA

pentru sănătatea trupului, înlăturarea lui, deplina curățenie și pentru domolirea durerilor. Efectul său e uimitor la toate suferințele, și nelipsit pentru sănătos și bolnav.

Pentru bătrân: liniștește durerile, înviorază, întinerește.

Pentru tineri: concentrează puterile, desvoaltă mușchii, dă veselie vieții.

Pentru copii: scutește și desinficiază, putând fi folosit ca profilaetic contra durerilor de gât și migdale.

Pentru trupuri prea pline: scade grăsimea.

Pentru reumatice și podagră: alină durerile.

Pentru călători: cu contragretel și amețelii.

Pentru cei cu dureri de cap: liniștitor de dureri.

Pentru Sportiști: mijloc pentru biruință sigură.

Pentru oboșiți: înviorător.

Pentru muncitorii cu capul: întăritor de nervi.

Pentru cei ce asudă: mijloc sigur contra asudării.

Pentru sgârșiri de stomac: liniștitor.

Pentru chelneri și casieri: întăritor mușchilor picioarelor.

Pentru răniți: desinfectat.

Pentru oameni ce lucrează greu: întăritor de mușchi.

Pentru întrocnași și cataraji: desface flegma.

Pentru bolnavi de friguri: mijloc plăcut de înviorare.

Contra căderii părului: mijloc sigur de întărire a părului.

Spiritul de menthol Diana nu poate, astfel lpsi, din nici o casă, căci el e de trebuință la ori ce vârată, la ori-ce rău, și de aceea e iubit în țară și în strălătatate.

Însănătoșeză, întărește, învioră, desinfectază, și e de folos de frecăm cu el tot corpul ori oarecari părți ale lui; sau ne galgarisim cu el sau îl punem în apa de spălat sau îl bem ca picătură.

În vremea umedă și rece de iarnă și la ger, el e un scut pentru omenime, căci ne scapă de multe dureri.

La cumpărare,

Fi energic atent la aceea,

să nu fii dus în rătăcire prin imități fără valoare. Se cunoaște ușor și sigur pe pachetare; Fi atent la plomba nealinsă pe sticlă.

Se află pretutindenea.

(968) 1-4 I.

**Celor ce tușesc
Celor ce au flegmă
Celor slabi la plămâni**
le aduce alinare, vindecare,
pofia de mâncare și putere
leacul

SIROMALT
care e prescrie
ca tãmaduitor
de cei dintãii
Doctori din
lume.
Se capãtã în
toate farmaciile
(apotecelor). Ce-
reți „Cãrticica
cu îndrumãri
pentru cei cu
plãmâni slabe”
dela

Laboratorul
„GEA”-Kraye
(954) Timișoara, Nr. 36. 8-8

Posta Redacției.

Deale Teodor Muntean, în To-racul mic. După ce am făcut să fie plătit anul trecut întreg, am trecut 100 Lei pe 1927 Ești plătit până la 1 Mai 1927 (4 luni). - Cu sănătate și doriri de noroc și spor la toate dela Dzeu.

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

În București sunt două maga-zine mari (prăvălii, bolte), de lu-cruri scumpe de mătăasă și de par-fumuri (ape mirositoare) scumpe, pudre (praf de obraz) și alte de-șertăciuni. Statul a pus vamă grea pe aceste lucruri: 4000 lei pe ki-logramul de mătăasă, ca să nu mai vie atâta și să nu mai fugă atâța bani din țară pe ea.

Atunci s'au pus stăpâni celor două mari magazine, Samuel Gross și Goldberg înțelegi cu Czokér-mann și au început a pregăti tre-cera mătășii și a parfumurilor prin

vamă - fără vamă!.. Pe pa-sul cucului. S'au dus cu ispită la câțiva vămași, la niște șefi de sta-ție, și li-au făgăduit „bani grei” ca să nu vadă nimic. - și li-au ame-țit de cap pe acela cu făgăduelile de s'au învovt. Și acum își trime-teau evreii căroța lor prin vamă până în vama angurească și își luau lăzile grele cu mătăasă și le adu-seau ca prin satul fără câni... Și au înșelat statul, scurtându l de vamă, în numai 2 luni de zile (Oc-tombrie și Noembrie trecut) cu 60 milioane Lei! El să fi dat vre-o 10 milioane la slojbași păcătoși, tot au câțigat și ei 50 milioane în 2 luni.

De aceea pot ei vinde mai ieftin ca altă lume!

Acum au fost prinși doi. Dar câți vor fi scăpați? Și aceștia nu mai în cele 2 luni au înșelat? Aș! De ani de zile!

Acum statul le dă pedeapsă de 5 ori, adică 300 milioane. Poate că asta le rupe gâtul. Dar iar și-l pun ei la loc în alt fel. că's nea-muri cu Marmorosch Blank.

„Insoțirea de credit” Daneș, jud. Târnava-mare.

CONVOACARE

În înțelesul § lui 20 din statut, membrii „Insoțirii de credit” din Daneș, jud. Târnava mare, se invită la

XVII-a adunare generală ordinară

ce să va ținea 2 Februarie 1927, ora 14, în școala primară de stat din Daneș.

ORDINEA DE ZI:

1. Bilanțul pe anul 1926 și raportul direcțiunii despre gestiunea anului 1926
2. Raportul comitetului de supraveghere despre mersul afacerilor și examinarea bilanțului.
3. Alegerea suplinitoare a direcțiunii.
4. Alegerea suplinitoare a comitetului de supraveghere.
5. Modificarea art. 29 din statut.
6. Propuneri privitoare la distribuirea veniturii curat de Lei 7357.
7. Propuneri libere.

ACTIVA.	Contul Bilanț la 31 Dec. 1926.	PASIVA.	
Casa în numărar	2,951'—	Capital de cvote	2 200'—
Imprumut de războiu	850'—	Fondul de rezervă	43 005'—
Acții la bănci	10,186'—	Depuneri spre frustificare	1.363.002'—
Depuneri la bănci	301.209'—	Venit curat	7,357'—
Imprumuturi	1.055.716'—		
Intravilan (Magazii)	44.652'—		
	1.415,564'—		1.415,564'—

DEBIT.	Contul Profit și Pierdere.	CRETIT.	
Interese după depareri	166.725'—	Interese dela împrumuturi	172,837'—
Impozit câră stat	2,204'—	Interese dela depuneri la	
Imp 10% la int. de dep.	14,831'—	bănci	35.091'—
Imp. 1% cîră afacerilor	1,365'—		
Remunerații și chiriile	6,000'—		
Spese de administrare	9,061'—		
Porto postal	385'—		
Venit curat	7,357'—		
	207,928'—		207 928'—

Daneș, la 31 Decembrie 1926.

Pompiliu E. Constantin m. p., director. Ioan Bendorfean m. p., cassar.

DIREȚIUNEA:

Ioan Tilicea 91, m. p., Nicolae Tătar m. p. Zaharie Cristea, 77, m. p. președinte. v.-președinte.

Sebastien Șoneriu m. p. Iustin Medrea m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere, conturile prezente le-am aflat în deplină regulă, exacte, și în consonanță cu registrele institutului, purtate corect, deci Vă propunem a da absolutorul direcțiunii și comitetului de supraveghere pentru anul de gestiune 1926.

Daneș, la 10 Ianuarie 1927.

Ambrosie Câmpean m. p., președinte. Dr. Ilarie Holom m. p. Nicolae Constantin m. p. George Dop m. p. Ambrosie Cristea, 241, m. p. I. Gheșja, 193, m. p. Nic. Tilicea m. p.

CALENDARUL NAȚIONAL

al „FOII INTERESANTE”, pe 1927.

Cum se vinde Calendarul?

1 Calendar singur, luat din prăvălie: **cu 17 Lei.** Trimise pe postă, franco-recomandat, se trimit cu următoarele prețuri:

- 1 Calendar singur, franco-recomandat 26 Lei.
- 2 până la 5 exemplare, cu 20 Lei unul.
- Dela 6—10 cu 15 Lei unul.

Dela 10 în sus, cu 13 Lei unul, și peste prețul tu-turora laolaltă socotit, se adaug 10 Lei taxa de postă recomandat. (Așadar pentru 10 exemplare trimiți 130 Lei și 10 Lei recomandarea, de tot 140 Lei; — pen-tru 20 exemplare 280 Lei și așa mai departe).

Fără bani înainte veniți, nu se trimit. — Numai abonaților nostri vechi, buni plătitori, le trimitem, la ce-rere, câte 10—15 ex. pe cari să le plătească după vân-zare, — oprindu-și 3 Lei la fiecare exemplar vândut, pen-tru osteneala lor. — A se trimite bani și cereri la:

Admin. „Libertatea”
Orăștie (jud. Hunedoara).

(0) 5—

Imprimare

pentru notari și primari.

Am redactat pentru dnl notari și primari: Arătări în cauze contra-venționale de câmp, provăzute cu Decisul preturei pentru pertrac-tare, — etc.

Sunt compuse cu toate îndru-mările și dispozițiunile legele, așa că se pot întregi cu ușurință.

Trimise franco-recomandate costă bucata 2 Lei, dacă se comadă cel puțin 50 bucăți.

Petru Damian
Prim-pretor, Orăștie.

(0) 2—3

Altoi de viță și tot fe-lul de **viță de viu** direct produ-cătoare, bogată în rădăcini, de 1 și 2 ani, mai departe Riparia și viță de vie de 1 și 2 ani cu rădăcini, din a-celeași soiuri viță netedă, se poate procura pe prețurile cele mai ieftine, la via

(934) 6—15 **I. Szücs,**
Diosig, 31 (în Bihor).
— Preț-curent gratuit și franco —

PODGORENI!

Atrag atențiunea marilor pod-goreni, Coope-rative, Bănci și comercianți de vițe, că în pepi-nera mea se pot cumpăra în ori ce cantitate și cu prețurile cele mai avantajoase renumi-tele **vițe altoite** de 1 și 2 ani cu rădăcini abundente din **ÉRMELLÉK** și varietățile di-rect producătoare, nobilizate prin fecundajle polemiului de flori. Le cumpărări mei mari, reducere considerabilă. — La cerere trimit imediat gratis și franco catalogul meu. Adresa:

Ștefan Kágyi Szabó
(950) proprietar de pepinieră 4—10
Oradea, Parcul Carmen Sylva 12.

Un vagon de ceapă Casa de vânzare (941) 3—8

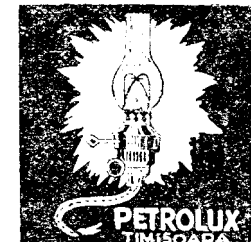
e de vânzare la subscrisul, fie toată la un loc, fie în părți mai mici. — Adresa: (967) 1—2 **Ion Berian (Pantă).** Orăștie, Str. A. Murășan (Fabrică)

în Orăștie, strada Berliului 5 a, e de vânzare din mână liberă. Are apă curgătoare prin grădina. — In-formații în str. Materii-de-foș nr. 2.

Beția Boale de **STOMAC**
de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de sto-mac, acreala, greața și vomarea, sgârci de stomac și peste toate greutatețile și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin **Esența de STOMAC „Vértes”** 4 sticle 540 Lei prin ramburs.

Cine vooeste a scăpa de patima acea-sta uricioasă, să întrebuințeze „**Anti-be-tinul Vértes**”, scutit legal, preparat de mult încercat, care desguștă bețivul de beuturi spirtoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —
Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

„Petrolux” este o lampă miraculoasă
Beclul poate fi întrebuințat în orice lampă. Consuma orice fel de petrol, produce o lumina de 90 de lumînări. Consuma în 15 ore 1 litru de petrol.
Cumpărați numai becuri de „PETROLUX”! Feriți Vă de imitațiunilor! Cereți lista de prețuri gratuite.
„PETROLUX”, TIMIȘOARA, STR. I. VACARESCU 30
Prețul unui bec complet, franco rambursat Lei 750 -
Prețul unui lămpi de masă Lei 1500

Feriți-vă de imitațiuni fără valoare! — Cumpărați numai dela reprezentantul rostru dovedit sau dela firma de mai sus!